

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 23. Pœnitentia post mortem sterilis. Symbola. Ex Veteri. Ex Novo. Testimonia. Ex Veteri. Ex Novo. Ex Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

tunc cupit, quando mors faciendi tempus ademit. S. Chrysol. f. 125.

Obsecro vos, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem. Rom. 12. 1. Vivam offert, qui adhuc sanus, ac vegetus corporis voluptates franat: ille mortuam, qui multâ ætate effatum Deo corpus suum offert. Pinna Ethol. 43.

Ex Patribus.

Sculi sunt, qui expectant poenitentiam agere, quando non possunt de ea aliquid cogitare. Anima enim nostra hujusmodi est, ut principaliter ad unum sit: & dum unô aliquô intense afficitur, reliqua minus moveant. Quare fit ut minus de peccato dolere possit, dum sensibili dolore pulsatur in carne. S. Bonaventura f. 30. Dom. infra Oct. Epiph.

§. XXIII.

Pœnitentia post mortem sterilitis.

Symbola.

Ex Veteri.

Non est in loco nostro consuetudo, ut minores autem tradamus ad nuptias. Gen. 29. 26. Duas filias habet Deus, scilicet duas Ecclesias: triumphantem, quæ est pulchra Rahel; sed sterilitis est, quia ibi merendi locus non est; alteram militantem, lippam Liam: quia nihil hic rerum Divinarum, & spiritualium, videmus; sed tantum credimus: est tamen fecunda, & plurimos parit filios. Prius Lia nubere debemus, id est, in Fide vivere; tunc Rahel fruemur. Diez. conc. 3. in festo S. Thomæ.

Septem boves pulchra, & septem spicae plene &c. Gen. 41. 26. &c. Septem præcedentes anni fertiles, tempus vitæ præsentis: quibus adeo Deus implet terram misericordiâ; ut copia ejus nequeat exhauriri. Pl. 118. 64. *Misericordiâ tuâ Domine plena est terra.* Sed postea tanta erit egestas; ut neque pretiô, neque donô, reperienda sit. De Rampelogis. Misericordia Dei. Joseph sapientissimus habitus est, quod consilium Pharaoni suggessisset, ut fertilitatis tempore omnia regni horrea frumentô completeret, quod tempore sterilitatis usui foret. Ipse Rex eum laudavit: *Num invenire poterimus talem virum, qui Spiritu Dei plenus est?* v. 38. Et sanè plenus ille Spiritu Dei dicendus est, qui sibi ipsi prius consultit interea, dum magna apparet in Mundo fertilitas, terræque misericordiâ repleta est. De virtutibus, bonisque operibus: ut iisdem, dum maximè opus habuerit, in tempore angusto, gratiarumque in eadè; in qua de sola justitia agatur, utatur. Bessius D. 8. Pent.

Sexto die parent, quod inserant. Ex. 16. 5. Sex diebus vitæ nostræ cibaria comparanda sunt in septimum diem æternitatis: ut iisdem in æterna quiete cœlesti vivamus. Ità Orig. Rupert. &c. apud Cornelium hîc. Est Parasceve nomen Græcum, & interpretatur *preparatio*. Unde sextam feriam sic appellabant Judæi, quia eâ, quæ Sabbatho erant necessaria, præparabant. Parasceve vitam præsentem signifi-

cat; in qua preparari debent necessaria vitæ futurae. Hugo Card. in Marci 15.

Eadem similiter edetur die Levit. 7. 16. Eodè die hujus vitæ consummanda, & peragenda, omnia Fidei, & bonorum operum sacrificia; nihilq; in tertium Resurrectionis, & æternitatis, servandum. Quidquid tertius dies in venerit, ignis absumet. Cornelius hîc.

Si ceciderit lignum ad Austrum - in quocunque loco ceciderit, ibi erit. Ecclæ. 11. 3. Homines sicut arbores vidit aliquis. Exciditur autem arbor in morte; & quocunque ceciderit, ibi erit: quia ibi te judicabit Dominus, ubi invenerit. Ibi, inquam, erit immutabiliter. Videat, quò casura sit, antequam cadat: quia, postquam ceciderit, non adjiciet, ut resurgat; sed nec ut se vertat. Quò verò casura sit arbor, si scire volueris, ramos ejus attende. Unde major est copia ramorum, & ponderosior; inde casuram non dubites; si tamen fuerit tunc excisa. Rami nostri desideria nostra sunt: quibus ad Austrum extendimur, si spiritualia fuerint; si carnalia, ad aquilonem. S. Bernardus f. 49. ex parvis.

Ex Novo.

Tamen enim securis ad radicem arborum posita est. Matth. 3. 10. Vide autem, quòd non ad ramos posita dicitur esse securis, sed ad radices; ut irreparabiliter extirpentur. Auth. Imp. hom. 3. in Matth. Ad radicem posita, ut in æternum non reviviscat. Cajetanus hîc.

Ligatis manibus, & pedibus &c. Matth. 22. 13. id est, operativis ejus virtutibus. In sæculo enim præsentem operari possumus; in futuro autem sæculo ligantur omnes virtutes animæ operative; & non potest aliquid fieri boni in abluitionem peccatorum. Stridor autem dentium poenitentia est; quæ tunc stultè, & inutiliter fit. Theophylactus hîc. *Ligatis manibus*; nè possit operari ad bonum morale: *& pedibus*, nè possit affectum habere ad bonum morale. Cajetanus hîc.

Quinque fatuæ. Matth. 25. 2. Meritò fatuæ: quia, quòd eis futurum erat, prævidere nescierunt, illectæ terrenis illecebris, sed tardè sibi providere voluerunt, quoniam amplius tempus non erat. Simon Cais. l. 6. c. 28.

Dum autem irent, emere, venit sponsus &c. Matth. 25. 10. Non enim post Judicium patet precum, aut meritorum, locus. S. August. f. 21. de verb. Dom. S. Hieron. exceleserat emendi tempus: nec adveniente die Judicii locus erit poenitentia.

Non poteris villicare. Luc. 16. 2. Quia post hanc vitam non restabit possibilitas ad merendum - Sylveira hîc.

Fodere non valeo. Luc. 16. 3. Glossa: post hanc vitam non est locus fodendi compunctione terram animæ nostræ ad ferendum fructum. Est tunc etiam confusibile mendicare; ut fecerunt fatuæ virgines: imò inutile, & impossibile. Sylveira hîc.

Pater Abraham miserere mei! Luc. 16. 24. Frustra agis poenitentiam in loco, ubi non est poenitentia locus, Tormenta te cogunt agere poeni-

pœnitentiam, non mentis affectus. S. Chry-
sost. hom. de divite.

Descende, priusquam moriatur filius meus.
Joan. 4. 49. Quam prudenter hoc petit, ante-
quam moriatur: nam post mortis momentum
descendit JESUS ad omnes homines ut Judex
severissimus. Secundo, quia post mortem om-
nia, quæ neglecta, irreparabilia. Bæza t. 2. l. 10.
c. 5. §. 3.

Testimonia ex Veteri.

*Remitte mihi, ut refrigerer, & priusquam
abeam, & amplius non ero.* Pl. 38. 14. Re-
frigerari, priusquam abeam, hoc est, antequam
hinc proficiscar: si enim hinc recesserimus, non
accepta per pœnitentiam refrigeratione; non
poterimus eam amplius accipere. Quare?
quia non sumus amplius. Non quod ab eo
deveniamus, ut non sumus, & ab essentia exci-
damus, ut nonnulli existimant; sed amplius non
ero, hoc est, non possum mutari. S. Chry-
sost. hic.

Confitemini Domino, quoniam bonus. Pl.
105. 1. quoniam in isto sæculo tantum miseri-
cors est. Hic misereri poterit pœnitenti; quia
ibi Judex est; non est misericors. Hic porri-
git manum cadenti; ibi sedet Judex. S. Hie-
ron. hic.

Qui congregat in messe (Chald. *qui ope-
ratur in aestate*) *filius sapiens est.* Prov. 10. 5.
aestas, & messis, Symbolum presentis vitæ;
hyems verò status futuri sæculi; ubi nullum est
laborandi, & merendi, tempus. Cornelius
hic.

*Quodcumque facere potest manus tua in-
stanter operare, quia nec opus, id est ope-
randi & merendi locus, & tempus; nec ratio.*
Campensis vertit, *nihil consilii.* Alij *nulla
computatio, nec sapientia, erunt apud inse-
ros.* Eccl. 9. 10. Cornelius hic.

*Memento pauperatis in tempore abun-
dantia.* Eccl. 18. 25. Sic Joseph providit in an-
nis fertilitatis sterilitati futurae. Gen. 41. 47.
Unde Rabanus: ne perdamus otium nobis con-
cessum: quia veniet tempus, quando jam non
licet operari: hoc enim hic tempus pauperatis,
& diem necessitatis, nominat. Hinc Græc. &
Syr. sic habent: *memento temporis famis in
die saturitatis; pauperatis, & egestatis,
in diebus divitiarum;* juxta illud Eccl. 11.
27. *in die honorum ne immemor sis malo-
rum.* Cornelius hic.

*Memento novissimorum; noli oblivisci:
neque enim est conversio &c.* Eccl. 38. 22.
Rabanus: nunquam oblivioni tradas novissimam
horæ exitum; sed semper paratus esto: quia,
postquam hinc exieris, nequaquam ultra huc
revertens spatium bene operandi habebis.

Ex Novo.

*Ut sciatis, quia Filius hominis habet po-
testatem in terra dimittendi peccata; tunc
ait paralytico: surge tolle lectum tuum &c.*
Match. 9. 6. Theophylactus: vide, quod super
terram remittuntur peccata: quamdiu enim
super terram sumus, poterimus delere pecca-
ta nostra.

Erunt ligata & in celo. Matth. 18. 18. Sa-
lutis negotium in hac vita peragi debet. Nihil
in celo fit circa hominum salutem; nisi ea, quæ
in terris videntur præcta: hinc debes ferre,
sive liberationem, sive vincula. Dum Christus
è Mundo recessurus erat, in terris cœli cla-
ves reliquit: ut scirent homines; quod nisi ex
hac vita secum claves ferant, minime poterunt
in cœlum introire. Bæza t. 3. l. 14. §. 8.

Ubi vermis eorum non moriuntur. Marci 9.
43. Vermis dicit seram scelerum pœnitentiam;
quæ nunquam in tormentis conscientiam aff-
lictorum mordere cessabit. V. Beda hic.

Dimittite confractos in remissionem. Luc.
4. 19. Confracti sunt, quorum voluntas per
peccatum infirmata est ad bonum. *Cor fatui
quasi vas confractum &c.* Eccl. 21. 17. Hæc
autem confractio est reparabilis, dum hic vi-
vimus; sed irreparabilis efficitur in morte. If.
30. 14. *comminuetur, sicut conteritur la-
gena figuli &c.* quia non erit susceptibilis gra-
tia. Pl. 2. 9. *tanquam vas figuli confringes
eos.* S. Bonaventura hic.

Venit nox &c. Joan. 9. 4. Præfens vita dici-
tur dies; & mors dicitur nox, vel futurus sta-
tus: quia dies dati sunt ad operationem, & no-
ctes ad quietem. Hugo Card. hic. Hoc dicit
de illo tempore, quod erit post hoc sæculum;
quod unusquisque pro malis suis recipiet pœ-
nas. Tunc ergo dicit noctem illam futuram,
cùm jam nemo potest operari aliquid; sed unus-
quisque tunc pascitur ex operibus suis, quæ
hic positus operatus est. Orig. hom. 3. Plal.
36.

Inclinans se, divitò scribebat in terra.
Joan. 8. 6. peccata Phariseorum: ut significa-
ret; quàm facile iis remitterentur, si veram pœ-
nitentiam agere vellent. Jer. 17. 1. dicit Deus.
peccatum Judæ scriptum est stylo ferreo.
Quæ verba aliqui intelligunt de Judæis jam
damnatis, q. d. scriptum est indelebiter & irre-
mediabiliter: quia nullò unquam tempore dele-
bitur. Peccata verò peccatorum, quamdiu in hoc
sæculo vivunt, sunt quasi characteres in terra
descripti, qui facile delentur. De leigitur illa,
dum potes. Diez. Sabb. D. 3. Quadr.

*Ambulate, dum lucem habetis, ut non vos
tenebra comprehendant.* Joan. 12. 35. Per lu-
cem vita, per tenebras mors, intelligitur. Dum
igitur vivimus, & sani sumus; ad pœnitenti-
am, & satisfactionem, curramus; ne tenebris
noctis præventi, velimus & nequeamus. S.
Honorius l. in Quadrage.

*Venit Princeps hujus Mundi, & in me
non habet quidquam.* Joan. 14. 30. O illum
felicem? qui sic debita solvit, ut veniens in
morte Mundi princeps in eo non habeat quid-
quam. Debita habemus omnes; sed solvere
illa possumus ex thesauris Domini, per pœ-
nitentiam, & Sancta opera. Qui ita solvunt,
ut nihil in eis diabolus reperiat, mox ad Pa-
trem vadunt. Barradius t. 4. l. 4. c. 9. D.
Pent.

Ex Patribus, & aliis.

Hic, dum tempus est, quidquid potest ani-
ma, agat pro se, ubi locus est misericordia:
nam

nam ibi, quod pro se agat, non habebit; quia iustitiae solius locus erit. S. August. l. 3. de Symbolo c. 8.

Triste, ac miserum est; cum nundinae effluxerint, tum demum negotiationem querere. Miserum est, cum manna praeierit, tum cibum appetere. S. Gregor. Naz. or. 40. in Baptisma.

Mercaturam hanc vitam existima: si negotiatus fueris, quaestum facies; parva magnis, caduca sempiternis, commutans. Quod si nundinarum tempus tibi fluere sinas; nullum aliud es postea habiturus. Idem in sententiis.

Quemadmodum fons neminem ab aqua sua arceat ita gratia thesaurus nullum prohibet hominem, cur minus particeps illius reddatur. Modò igitur voluntas accipiendae gratiae adfuerit, illico totus thesaurus gratiae patebit. Haurite ex hoc fonte, charissimi, coelestium donorum rivos, atque fluentia, dum licet. Tempus enim veniet, & hora, quando ex eo bibere; ac sitim extinguere, planè nemini licet. S. Ephrem. de timore Dom.

Rapiamus de praesenti saeculo ferventi devotione, quod possumus. Citò transeunt dies nostri: utinam bene transeant! rapiamus ergo, quod possumus, de hoc saeculo. S. Casarius Arel. hom. 1.

O quam luctuosa, quam lugubris, est fera, & infructuosa, illa poenitentia; cum peccatrix anima jam incipiens carnis carcere, quò inclusa tenebatur, absolvi; respicit post se, dirigit oculos ante se; Videt post se velut angustissimum, atque brevissimum, stadium vitae mortalis emensum; videt ante se interminabilem longitudinem saeculorum. Perpendit quasi momentum temporis celeriter evolasse, quod vixit; contemplatur prolixitatem temporum inflare, quam incipit. B. Petr. Dam. l. 5. ep. 3.

Pensandum est, cum jam peccatrix anima à vinculis incipit carnis absolvi; quam amarò terrore concutitur, quantis mordacis conscientiae stimulis laceratur. Recolit vetita, quae commisit; videt mandata, quae complere contempsit. Dolet indulta poenitentiae tempora sese inaniter perdidisse; plorat immobilem districtae ultionis articulum inevitabiliter imminere. Manere satagit, ire compellitur; recuperare vult perditam, non auditur. Post terga respiciens totius transactae vitae cursum, velut unum brevissimum deputat itineris passum, Ante se oculos dirigit, & infinitae perennitatis spatia deprehendit. Id. l. 7. epist. 19.

§. XXIV.

Poenitentia non sit remissa, brevis, tepida &c.

Num. 1.

Figura, Symbola.

Ex Veteri.

Cumque extendisset Moyses manum super mare, abstulit illud Dominus stante vento vehementi, & urente tota nocte, & vertit in sicum. Ex. 14. 21. O quam vehementis Spiritus argumentum! nec remansisse li-

num, nec humorem; inter medios vortices nullum antiqui liquoris spectatur signum, Sic in melius animus transformandus; ut nullatenus extet veltigium vetustatis. Naxera in Jos. 14. §. 45.

Ingressi sunt filii Israel per medium siccis maris. Ex. 14. 22. Filii Israel, intraturi terrarum promissionis in desertum, transferunt per mare rubrum: ut per mare noter amaritudinem poenitentiae, sed per ruborem maris magnitudinem amoris: quia dolor debet procedere ex amore. S. Bonaventura s. 49. Per mare notatur status poenitentiae: quia quamvis sit mare valde amarum, & procellosum; nihil tamen retinet sordidum, & immundum; sed omnia projicit extra suum alveum. Sic & poenitentia: videtur amara; sed per eam projiciuntur omnia sordida; & remanet anima tota munda Id. ib.

Lavare septies in Jordane. 4. Reg. 5. 10. Lavit; & senio, positò novam juventutem induit. Non cum primò aquis se immergit; sed cum septies lavat, mundatur. Baeza t. 3. l. 14. c. 10. §. 35.

Non invenerunt ignem, sed aquam crassam. - Urque sol resulsit, accensus est ignis magnus. 2. Machab. 1. 20. 22. O quam reulsit verus sol, dum aqua transivit in ignem! Divina coruscet gratia, dum aqua transivit in ignem; dum proprium adeò nudavit ingenium; ut induerit prorsus contrarium. Jam flamma levis, quod unda gravis; jam tendit sursum, quod nuper deorsum: jam ardet, quod antea frigit; splendet, quod obscurum erat. Naxera ante citatus. Accensus est ignis magnus post asperionem aquae: quia, cum poenitens bene recordatur peccati, accenditur in eo fervens dilectio Dei. Bene autem dicitur *ignis magnus*: quia, *ubi abundavit delictum, superabundavit gratia.* Rom. 5. 20. Stephanus Cantuar.

Ex Novo, & alijs.

Invenit scopis mundatam. Matth. 12. 44. id est, leviter: ornata, hoc est, superficialis ornatus. Mundatio perfecta debet cum igne fieri. S. Thom. Aqu. hic.

Prædicans baptismum poenitentiae. Luc. 3. 3. Euthymius: dicunt aliqui, quòd unumquemque baptizatorum in aquam ad collum usque immisum detinebat Joannes, quousque peccata confiteretur sua; & post confessionem ascendebat de aqua. Nonne sufficeret levis intinctio ad peccatorum remissionem, sicut in baptismo? Joannis ablutio poenitentiam, non baptismum, praesignabat; & ideo non levi lavacro erat perficienda. Ad collum usque immergatur oportet, qui de multis gravibus criminibus poenitentiam vult agere. Escobar tr. 3. Coll. Chr. l. 4. Sect. 2. Obs. 3.

Ut intingat extremum digiti sui in aquam. Luc. 16. 24. Petrus Cell. l. de pan. c. 15. in divite contemplatur peccatorem, qui taretò vitiorum igne ardet. Parum, inquit petiit; & ideo fortè non impetravit: parum, inquam, petiit, quia non in aquae stilla, sed in sanguine, flamma hæc infernalis extinguitur.

Non